

Mimi Karlsen, Medlem af Inatsisartut, Inuit Ataqatigiit
her

Svar på § 37 spørgsmål nr. 184 om vidtgående specialundervisning

10-08-2016
Sagsnr. 2016 - 11871
Dok. nr. 3242631

Kære Mimi Karlsen

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Fax: +299 32 20 73
Email: iiknn@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Naalakkersuisut takker for dine spørgsmål om uddannelsesmuligheder mv. for elever, der har modtaget vidtgående specialundervisning i folkeskolen. Der er indhentet information fra Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel samt Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen.

1. Naalakkersuisut anmodes omkring den vidtgående specialundervisning i folkeskolen at oplyse:

(a) Hvor mange vidtgående specialundervisningselever, som gennemsnitligt årligt forlader folkeskolen?

Svar: I skoleåret 2014/2015 var der på landsplan 548 elever fra 1.-10. klasse, som modtog vidtgående specialundervisning. Dette giver et gennemsnit på ca. 55 elever om året for hvert klassetrin. For yderligere detaljer henvises til udgivelsen Folkeskolen i Grønland, som kan hentes på Uddannelsesstyrelsens hjemmeside:

http://www.inerisaavik.gl/fileadmin/user_upload/Inerisaavik/Publikation_dk/Folkeskolen_i_Gr%C3%B8nland_2014-2015.pdf

(b) Hvor stor en andel af vidtgående specialundervisningselever, som gennemfører folkeskolen (dvs. modtager folkeskolens afgangsbetegnelse)?

Svar: Alle elever, der afslutter folkeskolen skal modtage folkeskolens afgangsbetegnelse. For de elever, der af én eller anden grund er fritaget fra afgangsprøverne, anføres dette i afgangsbetegnelsen. I en undersøgelse af den vidtgående specialundervisning i 2013, gennemført af Epinion for Departementet for Uddannelse, hvor man undersøgte specialundervisningselever fra 2 fødselsårsgange fandt man, at 8 ud af 10 vidtgående specialundervisningselever ikke afslutter deres folkeskolegang med en afsluttende prøve. Ingen af eleverne i undersøgelsen gennemførte prøver i alle prøfefagene. Departementet for Uddannelse har dog ingen dækkende statistik til at besvare spørgsmålet mere udtømmende.

(c) Hvor stor en andel af vidtgående specialundervisnings elever, som efter folkeskolen fortsætter i uddannelsessystemet, finder beskæftigelse eller på anden vis aktiveres?

Svar: Departementet for Uddannelse har desværre ingen pålidelig statistik over antallet af vidtgående specialundervisnings elever, der fortsætter i uddannelse efter endt skolegang eller fortsætter i beskæftigelse eller i anden form for aktivering.

(d) Hvor stor en andel af vidtgående specialundervisnings elever, som umiddelbart efter folkeskolen tildes førtidspension?

Svar fra Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen:

Førtidspension kan tilkendes fra det fyldte 18. år. Med den nye lov om førtidspension gældende fra 1. juli 2016 vil alle ansøgere om førtidspension skulle gennemgå et afklaringsforløb og evt. revalideringsforløb, før evt. tilkendelse af førtidspension. Der henvises til lov om førtidspension samt Selvstyrets bekendtgørelse om førtidspension. Grønlands Statistik oplyser, at tilgangen af førtidspensionister under 25 år er på ca. 12-18 om året. Før 1. juli 2016 kunne der tildes førtidspension til personer under 18 år, som havde forsørgerforpligtelser. Men efter 1. juli, er dette ikke længere muligt.

(e) Hvorvidt der aktuelt foreligger/ i fremtiden planlægges en evaluering af resultaterne af den vidtgående specialundervisning (jf. ovennævnte spørgsmål b-c-d)?"

Svar: Specialundervisningen var en del af den evaluering af folkeskolen, som blev gennemført i 2015. Evalueringen omfattede dog ikke vidtgående specialundervisnings eleverens videregang til uddannelse eller anden aktivitet efter folkeskolen. Naalakkersuisut har på nuværende tidspunkt ingen konkrete planer om at gennemføre en særskilt evaluering af den vidtgående specialundervisning.

2. Hvilke eksisterende bestemmelser og tiltag sikrer, at vidtgående specialundervisnings elever får hjælp til at komme videre (uddannelse, beskæftigelse e.l.) efter folkeskolen?

Svar: I Selvstyrets bekendtgørelse nr. 8 af 25. juni 2014 om hjælp til personer med vidtgående handicap er der i § 35, stk. 1, fastlagt følgende:

"Når en person med vidtgående handicap har fuldført folkeskolen udarbejder kommunalbestyrelsen en handleplan for det videre uddannelses-

forløb og eller arbejdsforløb i samarbejde med personen med vidtgående handicap, henholdsvis indehaveren af forældremyndigheden eller værge, såfremt personen med vidtgående handicap er under 18 år eller umyndig.”

Kommunalbestyrelsen skal endvidere sikre aktivitetstilbud til personer med vidtgående handicap. Se bestemmelserne herom i samme bekendtgørelse §§ 36- 38.

Vi har dog på nuværende tidspunkt ingen lovgivning, der regulerer rammer for ungdomsuddannelser for unge med særlige behov – altså en lovgivning på linje med den danske lov (LBK nr 783 af 15/06/2015) om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Departementet for erhverv, arbejdsmarked og handel oplyser følgende om Majoriaqs tilbud: ”Hovedopgaven for Majoriaq (det tidligere Piareersarfik) er at vejlede og opkvalificere den enkelte borger i den arbejdsdygtige alder til enten uddannelsesparathed og/eller arbejdsparathed, for at sikre stabil, motiveret, kvalificeret og fleksibel arbejdskraft til det nuværende og fremtidige erhvervsliv. Majoriaq skelner således ikke mellem om en borger har været specialundervisningselev eller ”almindelig” elev i folkeskolen. Et evt. tilbud om opkvalificering hos Majoriaq, tager udgangspunkt i den enkeltes borgers evner og ønsker.”

3. Finder Naalakkersuisut, at der er behov for yderligere tiltag for at sikre, at vidtgående specialundervisningselever får hjælp til at komme videre (uddannelse, beskæftigelse o.l.) efter folkeskolen?

Svar: Naalakkersuisut erkender, at det i dag er vanskeligt at tilbyde uddannelsesmuligheder for personer med vidtgående handicap. Gruppen af personer, der har modtaget vidtgående specialundervisning i folkeskolen er meget uhomogen, hvorfor etablering af egentlige uddannelsesstilbud til målgruppen i sagens natur må skulle dække over vidt forskellige personlige, sociale og faglige behov for opkvalificering, samtidig med, at målgruppen geografisk må formodes fordelt på de fleste bosteder i landet. Gruppen af elever kunne f.eks. være svært hjerneskadede, mentalt retarderede, blinde, hørehæmmede, multihandicappede m.fl. Disse grupper kræver som oftest ophold på særlige specialinstitutioner med specialuddannet personale.

Samtidig mangler vi her i landet folk med erfaringer og uddannelse til at kunne forestå sådanne eventuelle uddannelsesforløb, hvilket derfor også vil kræve etablering af et stort opkvalificeringsindsats ikke alene for fagpersonale, der har med målgruppen at gøre, men også i virksomheder, der evt. skulle kunne modtage lærlinge med særlige behov. Derfor henvises disse personer ofte til uddannelsesstilbud i Danmark, eller der udar-

bejdes individuelle løsninger i samarbejde med de lokale butikker/uddannelsessteder.

(a) I bekræftende fald: Hvilke tiltag agter Naalakkersuisut at indføre?

Svar: Naalakkersuisut har ikke for øjeblikket planer om yderligere tiltag på området, men vil gå i dialog med brancheskolerne og kommunerne om, hvordan vi kan give de bedst mulige uddannelses- og jobtilbud til personer med vidtgående handicap.

(4) Hvilke fordele og ulemper anser Naalakkersuisut, at det ville indebære, hvis der fremover blev skabt mulighed for, at forældre, folkeskole og erhvervsvirksomheder i samarbejde kunne etablere et erhvervsuddannelsesforløb for den enkelte vidtgående specialundervisningselev, hvor eleven efter forløbets afslutning modtager et svendebrev?

Svar: Naalakkersuisut kan naturligvis se mange fordele i, at virksomheder, som led i deres CSR indsatser kunne inddrages mere til landets generelle uddannelsesbestræbelser, men også når det gælder uddannelse af vore landsmænd med særlige behov. Mange virksomheder gør allerede en rigtig god uddannelsesindsats, men det vil kræve en endnu tættere dialog og planlægningsindsats fra flere instanser, og ikke mindst lovgivningstiltag før der kan etableres formaliserede uddannelsesforløb for personer med vidtgående behov i samarbejde med landets offentlige og private virksomheder. Derudover vil der som tidligere nævnt være et betydeligt behov for uddannelse/efteruddannelse af personalet til at kunne varetage opgaven som uddannelsessted for personer med særlige behov.

Det skal samtidig præciseres, at begrebet "svendebrev" knytter sig til en opnået erhvervskompetence på højt faglært niveau, som indikerer en branchestandard i forhold til et kompetenceniveau. Det må anses for tvivlsomt, om særlig mange af målgruppen med vidtgående særlige behov, vil kunne opnå denne kompetence. Det vil derfor være oplagt, at der i stedet benyttes uddannelsesbeviser, som i hvert enkelt tilfælde beskriver de præcise kompetencer, der er opnået i et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb.

(a) Kunne Naalakkersuisut forestille sig, at der til et sådan erhvervsforløb kunne ydes uddannelsesstøtte – og hvor store økonomiske konsekvenser vil Naalakkersuisut anslå, at det i så fald ville indebære for det offentlige?

Svar: Ja – Naalakkersuisut kan godt forestille sig, at der skabes lov hjemmel til at kunne yde uddannelsesstøtte til godkendte uddannelsesforløb for personer med særlige behov. Såfremt personer med særlige

behov blev ydet støtte efter gældende uddannelsesstøtteregler, ville det medføre, at omkostninger pr. år pr. person ville være cirka 60.000 kr. det første år i uddannelsen og cirka 30.000 øvrige år. Dette er identiske med omkostninger til øvrige erhvervsuddannelsesstuderende. Den enkeltes omkostning i form af uddannelsesstøtte afhænger dog meget af den konkrete sag ift. særydelser. Såfremt person med særlige behov skal have yderligere støtte, højere lærlingepåskud eller lignende, vil der skulle udarbejdes nye regler for dette, enten i uddannelsesstøtterege eller i anden regelsæt.

4. Findes der en nærmere definition af målgruppen for vidtgående specialundervisning end den, der fremgår af Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 22 af 23. juli 1998 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (§ 2)?

Svar: Nej – ikke på folkeskoleområdet. Naalakkersuisut forventer dog at udsende en revideret bekendtgørelse om specialundervisningen i folkeskolen, der forventes at træde i kraft til skoleåret 2017/2018.

5. Finder bestemmelserne i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 8 af 25. juni 2014 om hjælp til personer med vidtgående handicap anvendelse i alle situationer, hvor der ydes vidtgående specialundervisning?

Svar fra Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen:

Bekendtgørelsen om hjælp til personer med vidtgående handicap regulerer mange forskellige hjælpeforanstaltninger og andre forhold, der vedrører hjælp til personer med vidtgående handicap. Det er en forudsætning, at man er omfattet af handicapforordningen, for at kunne ansøge og kunne ydes hjælp efter denne bekendtgørelse. Det er en individuel, konkret vurdering, der skal foretages i hver enkelt sag. Det er ikke et kriterium for at modtage vidtgående specialundervisning, at man er omfattet af handicapforordningen og ikke alle personer, der ydes vidtgående specialundervisning, er omfattet af landstingsforordningen om hjælp til personer med vidtgående handicap. Handicapforordningen er i øvrigt subsidiær i forhold til andre regelsæt, dvs. man kan kun anvende reglerne i denne lovgivning, hvis man ikke kan anvende regler i andre lovgivninger.

6. Kan Naalakkersuisut oplyse andet med relevans i forhold til nærværende spørgsmål og begrundelse?

Svar fra Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen:

Det er vigtigt ikke at betragte denne gruppe som en homogen gruppe, men en gruppe med forskellige kompetencer og forskellige former for nedsat funktionsevne.

Det kan endvidere oplyses, at der påtænkes igangsat et arbejde med at udvikle STU (Særligt Tilrettelagt Uddannelse) i Grønland i et samarbejde mellem departementet for uddannelse og departementet for familie, ligestilling, sociale anliggende og justitsvæsen. STU findes i Danmark og betegnelsen dækker over mange forskellige typer af uddannelser, som har det fælles træk, at de er særligt tilrettelagte i forhold til målgruppernes behov.

Med venlig hilsen

Nivi Olsen